

ประกาศกระทรวงสาธารณสุข

เรื่อง การประกาศกำหนดตำราการแพทย์แผนไทยของชาติและตำรับยาแผนไทยของชาติ
(ฉบับที่ ๓)
พ.ศ. ๒๕๕๙

โดยที่เป็นการสมควรประกาศกำหนดให้ตำราการแพทย์แผนไทยและตำรับยาแผนไทย
เพื่อการคุ้มครองให้เป็นตำราการแพทย์แผนไทยของชาติและตำรับยาแผนไทยของชาติ

อาศัยอำนาจตามความในมาตรา ๔ และมาตรา ๑๗ แห่งพระราชบัญญัติคุ้มครองและส่งเสริม
ภูมิปัญญาการแพทย์แผนไทย พ.ศ. ๒๕๔๒ รัฐมนตรีว่าการกระทรวงสาธารณสุขโดยคำแนะนำของ
คณะกรรมการคุ้มครองและส่งเสริมภูมิปัญญาการแพทย์แผนไทย จึงออกประกาศไว้ ดังต่อไปนี้

ข้อ ๑ ให้ศัลยาจารย์กวดราชโอรสารามราชวรวิหาร ตามบัญชีแสดงรายละเอียดแนบท้ายประกาศ
เป็นตำราการแพทย์แผนไทยของชาติ

ข้อ ๒ ให้ตำรับยาแผนไทย ในตำราการแพทย์แผนไทยตามข้อ ๑ เป็นตำรับยาแผนไทยของชาติ

ประกาศ ณ วันที่ ๓๐ มีนาคม พ.ศ. ๒๕๕๙

ปิยะสกล สกลสัตยาทร

รัฐมนตรีว่าการกระทรวงสาธารณสุข

บัญชีแสดงรายละเอียดตำราการแพทย์แผนไทยและตำรับยาแผนไทย

ศิลาจารึกวัดราชโอรสารามวรวิหาร

ที่ประกาศกำหนดให้เป็นตำราการแพทย์แผนไทยของชาติและตำรับยาแผนไทยของชาติ แบบทำยประกาศกระทรวงสาธารณสุข

เรื่อง การประกาศกำหนดตำราการแพทย์แผนไทยของชาติและตำรับยาแผนไทยของชาติ (ฉบับที่ ๓) พ.ศ.๒๕๕๙ ประกาศ ณ วันที่ ๓๐ มีนาคม พ.ศ.๒๕๕๙

ลำดับ	จารึก	เนื้อหารายละเอียด	จำนวนตำรับยา	รายละเอียดของจำนวนตำรับยา
๑	จารึกแผ่นที่ ๑	๑. ลมจตุบาทวาโย เกิดในค่อนนั้นเป็นคางทูม หายใจขัดอก ลมนี้เกิดแก่ใคร ๒ ปี ๘ เดือน ให้เสียดา ๒. ลมอควารันตะ ให้เจ็บทั่วสารพวงค์ มักให้หนาว มักให้พริ้งทั้งตัว ให้คัน ทั้งตัว ๓. ลมภุมรา เกิดในหัวใจขึ้นถึงศีรษะแลให้คันหู คันหน้าตา กินอาหารมิได้ ๔. ลมสรรพวาโย ให้จับเป็นคราว ๆ เว้นทีหนึ่งให้เจ็บหลังแลเกลียวคอ หนัก	๔	๑. ไม่ระบุชื่อยา ๒. ไม่ระบุชื่อยา ๓. ไม่ระบุชื่อยา ๔. ไม่ระบุชื่อยา
๒	จารึกแผ่นที่ ๒	สิทธิการิยะ ถ้าผู้ชายเป็นโรคสำหรับบุรุษ ไล่ตัวนไล่ลามแลให้แตกออก เป็นน้ำเหลืองไหลเซาะอยู่ทั้งกลางคีนกลางวันให้เจ็บปวด ดั่งจะขาดใจตาย	๔	๑. ไม่ระบุชื่อยา ๒. ยาชะ ๓. ยาโรยปากแผล ๔. สีสั่ง
๓	จารึกแผ่นที่ ๓	ทวารสา ๔ ประการ คือ ๑. เบาเป็นมัน เจือกันกับบุพโพมีสีเหลือง ๒. เบาเป็นมันเจือกันกับโลหิตมีสีแดง ๓. เบาเป็นมันสีดำ ๔. เบาเป็นมันสีขาว	๔	๑. ไม่ระบุชื่อยา ๒. ไม่ระบุชื่อยา ๓. ไม่ระบุชื่อยา ๔. ไม่ระบุชื่อยา
๔	จารึกแผ่นที่ ๔	กล่อน ๕ ประการ	๑	๑. ไม่ระบุชื่อยา

บัญชีแสดงรายละเอียดตำราการแพทย์แผนไทยและตำรับยาแผนไทย

คณาจารย์กวดวิชาโอรสอารามวรวิหาร

ที่ประกาศกำหนดให้เป็นตำราการแพทย์แผนไทยของชาติและตำรับยาแผนไทยของชาติ แนบท้ายประกาศกระทรวงสาธารณสุข

เรื่อง การประกาศกำหนดตำราการแพทย์แผนไทยของชาติและตำรับยาแผนไทยของชาติ (ฉบับที่ ๓) พ.ศ.๒๕๕๙ ประกาศ ณ วันที่ ๓๐ มีนาคม พ.ศ.๒๕๕๙

ลำดับ	จารึก	เนื้อหารายละเอียด	จำนวนตำรับยา	รายละเอียดของจำนวนตำรับยา
๕	จารึกแผ่นที่ ๕	อติสาร ให้ระสร่าระสาย ให้เชื่อมมัวหอบเป็นต้น เพราะลงท้อง	๔	๑. ยาพรหมพักตร์ ๒. ยาสมุทรเกลือ ๓. ยารัตนธาตุ ๔. ยาติสาร
๖	จารึกแผ่นที่ ๖	กล่าวถึงโรคกล่อนทั้งปวง กล่อนเอ็น กล่อนหิน กล่อนน้ำ กล่อนลม	๕	๑. ยากล่อนทั้งปวง ๒. ยาแก้กล่อนเอ็น ๓. ยาแก้กล่อนหิน ๔. ยาแก้กล่อนน้ำ ๕. ยาแก้กล่อนลม
๗	จารึกแผ่นที่ ๗	สันนิบาต ๗ ประการ ๑. สันนิบาตเพื่อเลือด ๒. สันนิบาตเพื่อลม ๓. สันนิบาตเพื่อเสลด ๔. สันนิบาตเพื่อดีพลง ๕. สันนิบาตเพื่อน้ำเหลือง ๖. สันนิบาตเพื่ออัมพฤกษ์ ๗. สันนิบาตเพื่อสะแกเวียน	๗	๑. ไม่ระบุชื่อยา ๒. ยาต้มภายในกินแก้สันนิบาตตาเหลือง ๓. ไม่ระบุชื่อยา ๔. ไม่ระบุชื่อยา ๕. ไม่ระบุชื่อยา ๖. ไม่ระบุชื่อยา ๗. ไม่ระบุชื่อยา

บัญชีแสดงรายละเอียดตำราการแพทย์แผนไทยและตำรับยาแผนไทย

ศิลาจารึกวัดราชโอรสารามวรวิหาร

ที่ประกาศกำหนดให้เป็นตำราการแพทย์แผนไทยของชาติและตำรับยาแผนไทยของชาติ แบบทำยประกาศกระทรวงสาธารณสุข

เรื่อง การประกาศกำหนดตำราการแพทย์แผนไทยของชาติและตำรับยาแผนไทยของชาติ (ฉบับที่ ๓) พ.ศ.๒๕๕๙ ประกาศ ณ วันที่ ๓๐ มีนาคม พ.ศ.๒๕๕๙

ลำดับ	จารึก	เนื้อหารายละเอียด	จำนวนตำรับยา	รายละเอียดของจำนวนตำรับยา
๘	จารึกแผ่นที่ ๘	กำลังลมกล้านักให้ตีขึ้นไปไม่สมประดีให้สลบตายไป ลางที่ให้ชักเท้า ชักมือ ปากมื่ออกให้ลิ้นกระด้างคางแข็ง ทำให้คนทั้งหลายกลัว อันว่ากำลังลมนี้ กล้ากว่ากำลังเลือดทั้งหลายเป็นไปต่างๆ ดจกล่าวมาแล้วนั้น	๔	๑. ไม่ระบุชื่อยา ๒. ยาต้มชื่อเบญจชัน ๓. ยาเบญจชัน ๔. ไม่ระบุชื่อยา
๙	จารึกแผ่นที่ ๙	ริดสีดวง อนึ่งชื่อ รุกขชีวหา เกิดแต่กองปฐวีธาตุ มักตั้งบนลิ้นกระทำพิช ให้ปวดแสบเป็นกำลังลิ้นเลือก คอเลือกให้บริโภคอาหารมิได้ ให้ผิวเนื้อชากา ไปดูจหนามบัว	๔	๑. ไม่ระบุชื่อยา ๒. ไม่ระบุชื่อยา ๓. ไม่ระบุชื่อยา ๔. ไม่ระบุชื่อยา
๑๐	จารึกแผ่นที่ ๑๐	ลักษณะไข้เจ็ลียงอากาศนั้นให้จับสะท้าน ให้เท้าเย็น ให้ร้อนในอกเป็นกำลัง ให้กระหายน้ำนัก ให้ขัดอุจจาระปัสสาวะ ให้ละอองตีนมือนั้นเขียว ให้ตาชลว่น้ำตาแห้ง โทษสันนิบาตเป็นกำลัง	๗	๑. ไม่ระบุชื่อยา ๒. ไม่ระบุชื่อยา ๓. ไม่ระบุชื่อยา ๔. ไม่ระบุชื่อยา ๕. ไม่ระบุชื่อยา ๖. ไม่ระบุชื่อยา ๗. ไม่ระบุชื่อยา

บัญชีแสดงรายละเอียดตำราการแพทย์แผนไทยและตำรับยาแผนไทย

ศิลาจารึกวัดราชโอรสารามวรวิหาร

ที่ประกาศกำหนดให้เป็นตำราการแพทย์แผนไทยของชาติและตำรับยาแผนไทยของชาติ แนบท้ายประกาศกระทรวงสาธารณสุข

เรื่อง การประกาศกำหนดตำราการแพทย์แผนไทยของชาติและตำรับยาแผนไทยของชาติ (ฉบับที่ ๓) พ.ศ.๒๕๕๙ ประกาศ ณ วันที่ ๓๐ มีนาคม พ.ศ.๒๕๕๙

ลำดับ	จารึก	เนื้อหารายละเอียด	จำนวนตำรับยา	รายละเอียดของจำนวนตำรับยา
๑๑	จารึกแผ่นที่ ๑๑	สิทธิการียะ อันว่าลมบาดทะยัก นั้นทำเพศดุจสันนิบาต ให้ชักเท้า กำมือ ลั่นกระด้างคางแข็งพุดมิได้ ให้ร้อนระส่ำระสายขบฟันตาเหลือก ให้ชักเขม่นไปทั้งกาย ท่านกำหนดให้แก่แต่ใน ๑๑ วันพันนั้นเป็นอาการตัด	๓	๑. ไม่ระบุชื่อยา ๒. ไม่ระบุชื่อยา ๓. ไม่ระบุชื่อยา
๑๒	จารึกแผ่นที่ ๑๒	โรคหอบหืด	๕	๑. ไม่ระบุชื่อยา ๒. ไม่ระบุชื่อยา ๓. ไม่ระบุชื่อยา ๔. ไม่ระบุชื่อยา ๕. ไม่ระบุชื่อยา
๑๓	จารึกแผ่นที่ ๑๓	สิทธิการียะ จะกล่าวสรรพโรค คือ ไอเสียงแหบแห้ง บังเกิดเพื่อลมนั้นให้เสมหะออกมามีสีดำ ให้ระคายลำคอ	๔	๑. ไม่ระบุชื่อยา ๒. ไม่ระบุชื่อยา ๓. ไม่ระบุชื่อยา ๔. ไม่ระบุชื่อยา
๑๔	จารึกแผ่นที่ ๑๔	สิทธิการียะ บุคคลผู้ใดไข้ลงแลพันกำหนด ๓๐ วัน แล้วเป็นอำเภอแห่งสันนิบาตคือ เสมหะ ดี ลม ทั้ง ๓ นี้ ประชุมพร้อมไป บมิได้ถอยแลคลายจน ๑๙ วัน เรียกว่า สัมประชวร คือ ใช้นั้นเสมหะมิได้ถอย เพราะเสมหะ ดีลม กล้านัก	๔	๑. ยาสุรียาวุทธิ ๒. ยามหาสุรียาวุทธิ ๓. ยาราชวิเรนโอสถ ๔. ยาศุกขวิเรนโอสถ

บัญชีแสดงรายละเอียดตำราการแพทย์แผนไทยและตำรับยาแผนไทย

ศิลาจารึกวัดราชโอรสารามวรวิหาร

ที่ประกาศกำหนดให้เป็นตำราการแพทย์แผนไทยของชาติและตำรับยาแผนไทยของชาติ แบบทำยประกาศกระทรวงสาธารณสุข

เรื่อง การประกาศกำหนดตำราการแพทย์แผนไทยของชาติและตำรับยาแผนไทยของชาติ (ฉบับที่ ๓) พ.ศ.๒๕๕๙ ประกาศ ณ วันที่ ๓๐ มีนาคม พ.ศ.๒๕๕๙

ลำดับ	จารึก	เนื้อหารายละเอียด	จำนวนตำรับยา	รายละเอียดของจำนวนตำรับยา
๑๕	จารึกแผ่นที่ ๑๕	สิทธิการิยะ หนึ่งจะกล่าวกุมารกุมาริเกิดวันพฤหัสบดี ชางโคเป็นเจ้าเรือน ชางข้าวเปลือกเป็นชางจร หละชื่อนิลกาฬ ละอองช่อมหาเมฆ ลมชื่อ หัทศินิจรประจำชางโควันพฤหัสฯ ในอาการชาง โคนัน มักให้พริงขึ้นทั้งตัว ตั้งเป็นผด ทำให้ตัวร้อนให้บิดตัว ครั้นจมลงไปก็ให้ทำท้องลงทั้งราก ให้ กระหายน้ำ ตกมูกตกลีอด	๕	๑. ไม่ระบุชื่อยา ๒. ไม่ระบุชื่อยา ๓. ไม่ระบุชื่อยา ๔. ไม่ระบุชื่อยา ๕. ไม่ระบุชื่อยา
๑๖	จารึกแผ่นที่ ๑๖	แผนปลิงคว่า	๐	
๑๗	จารึกแผ่นที่ ๑๗	สิทธิการิยะ ถ้าว่ากำลังเลือดกล้านักตีขึ้นไปไม่สมประดีให้สลบตายให้ชักมือ กำชักตีนกำ ปากมื่ออกลิ้นกระด้างคางแข็ง ทำให้คนทั้งหลายกลัว อันนี้ชื่อ ว่าเลือดเนาเป็นใหญ่กว่าลมทั้งหลาย	๒	๑. ไม่ระบุชื่อยา ๒. ยาสังขวิไชย
๑๘	จารึกแผ่นที่ ๑๘	สิทธิการิยะ จะกล่าวฝีดาษเกิดในเดือน ๑๑ เดือน ๑๒ เดือน ๑ ทั้ง ๓ เดือนนี้ เกิดเพื่ออาโปธาตุ มันให้เย็นในอกแลมกตมูกตกลีอดให้เสียแม่ แสลงพ้อ แสลงนุ่งขาวห่มขาว แล้วทำบัตริไปส่งทิสอุตรแลอีสานจึงจะดี	๕	๑. ไม่ระบุชื่อยา ๒. ไม่ระบุชื่อยา ๓. ไม่ระบุชื่อยา ๔. ไม่ระบุชื่อยา ๕. ไม่ระบุชื่อยา
๑๙	จารึกแผ่นที่ ๑๙	แผนปลิงหงาย	๐	

บัญชีแสดงรายละเอียดตำราการแพทย์แผนไทยและตำรับยาแผนไทย

ศิลาจารึกวัดราชโอรสารามวรวิหาร

ที่ประกาศกำหนดให้เป็นตำราการแพทย์แผนไทยของชาติและตำรับยาแผนไทยของชาติ แบบทำยประกาศกระทรวงสาธารณสุข

เรื่อง การประกาศกำหนดตำราการแพทย์แผนไทยของชาติและตำรับยาแผนไทยของชาติ (ฉบับที่ ๓) พ.ศ.๒๕๕๙ ประกาศ ณ วันที่ ๓๐ มีนาคม พ.ศ.๒๕๕๙

ลำดับ	จารึก	เนื้อหารายละเอียด	จำนวนตำรับยา	รายละเอียดของจำนวนตำรับยา
๒๐	จารึกแผ่นที่ ๒๐	สิทธิการิยะ จะกล่าวด้วยदानเถาเกิดเพื่อลมนปัดคาคด ทำให้ลำเส้นนั้นพองเท่าข้อแขนขวางหัวหน้า ขันมาจนเลี้ยวข้าง หลึงเป็นซ้าย ซายเป็นขวา แล้วให้เสียดชายโครงและยอดอกตลอดถึงลำคอให้อาเจียน อาการตุจมีปลวกและฝีมะเร็งทรวงตั้งเป็นดานเป็นเถาสำคัญผิดกันแต่บุตร ถ้าดานเถามูตรแดงติดจะเหลือง ถ้าผิมูตรดำถึง ๑๒ ปี ๑๓ ปี แล้วกลายเป็นดานกษัยเรียกว่า ดานทะเลลุน เป็นอาการตัด ถ้าจะแก้ให้แก้แต่ยังอ่อนนั้น	๓	๑. ไม่ระบุชื่อยา ๒. ไม่ระบุชื่อยา ๓. ไม่ระบุชื่อยา
๒๑	จารึกแผ่นที่ ๒๑	สิทธิการิยะ พระอาจารย์จะกล่าวไว้ว่า ถ้าผู้ใดเป็นโรคสันทะคาคด ว่าด้วยโลหิตตกออกมาจากทวารเบา นั้น เป็นเลือดลตเป็นก้อนแล้วเนาเข้าเป็นน้ำล้างเนื้อ แลตั้งน้ำควาปลา บุรุษและสตรีก็เหมือนกัน ทำให้เบาหยดหยดให้ปวดเป็นกำลั้ง เป็นโลหิตเนาจาง ตกออกมาก็ดี โลหิตสุกตกออกมาก็ดี	๔	๑. ไม่ระบุชื่อยา ๒. ไม่ระบุชื่อยา ๓. ไม่ระบุชื่อยา ๔. ไม่ระบุชื่อยา
๒๒	จารึกแผ่นที่ ๒๒	สิทธิการิยะ จะกล่าวกุมารกุมารีเกิดวันเสาร์ ชางโจรเป็นเจ้าเรือน ชางนางรินเป็นชางจร หละ ชื่อ มหานีลกาล ละอองชื่อ ละอองทับทิม ลมชื่อ กุมภกัณท์ยักษ์ จรประจำชางโจรวันเสาร์ ในอาการชางโจรนั้น สำแดงออกมาที่ปากกุมารและเหงือกข้างล่างข้างบน ชางจำพวกนี้มีตัวตั้งไรให้เจ็บทั่วสรรพางค์ทำให้เปื่อยออกมาเป็นขุมทั่วทั้งตัว ให้ลงห้องมิหยุดเป็นบิดปวดมวน ให้ตากแดดออกมาให้คร้านน้ำ ให้พอมเหลือง ให้บังเกิดละอองขึ้นดาดไปทั้งสิ้น ให้ขอบริมฝีปากตั้งยวงฝ้าย	๔	๑. ไม่ระบุชื่อยา ๒. ยาเหลืองหระคุณ ๓. ยาขาวกะบัง ๔. ยาเขียวขี้ทอง

บัญชีแสดงรายละเอียดตำราการแพทย์แผนไทยและตำรับยาแผนไทย

ศิลาจารึกวัดราชโอรสารามวรวิหาร

ที่ประกาศกำหนดให้เป็นตำราการแพทย์แผนไทยของชาติและตำรับยาแผนไทยของชาติ แบบทำยประกาศกระทรวงสาธารณสุข

เรื่อง การประกาศกำหนดตำราการแพทย์แผนไทยของชาติและตำรับยาแผนไทยของชาติ (ฉบับที่ ๓) พ.ศ.๒๕๕๙ ประกาศ ณ วันที่ ๓๐ มีนาคม พ.ศ.๒๕๕๙

ลำดับ	จารึก	เนื้อหารายละเอียด	จำนวนตำรับยา	รายละเอียดของจำนวนตำรับยา
๒๓	จารึกแผ่นที่ ๒๓	สิทธิการิยะ ถ้าบุคคลผู้ใดบังเกิดจักษุโรคเป็นต้อก็ดี เป็นตาขี้กาก็ดี เป็นเพื่อลมขึ้นสูง ตาเป็นหมอกมัวไปก็ดี	๔	๑. ไม่ระบุชื่อยา ๒. ไม่ระบุชื่อยา ๓. ไม่ระบุชื่อยา ๔. ยาสังขรค์มี
๒๔	จารึกแผ่นที่ ๒๔	สิทธิการิยะ ถ้าวาโยธาตุกำเริบหย่อนพิการก็ดี ให้หูหนวกทั้งสองข้าง ให้หึ่งห้อยตากระจายออก ให้เมื่อยตืนมือ ให้เป็นตะคริวและจับโปง ให้ชักหัวเข้า ให้เมื่อยสันหลัง ให้สองเกลียวคอนั้นแข็งสมมุติว่าผีเอ็น ให้รากลมเปลาให้เจ็บอก ให้เป็นก้อนอยู่ในท้อง หายใจตึงหืด ให้หนักหน้าตา โทษทั้งนี้ คือวาโยธาตุ	๕	๑. ไม่ระบุชื่อยา ๒. ไม่ระบุชื่อยา ๓. ไม่ระบุชื่อยา ๔. ไม่ระบุชื่อยา ๕. ไม่ระบุชื่อยา
๒๕	จารึกแผ่นที่ ๒๕	สิทธิการิยะ ลักษณะปวงลมนั้น กระทำให้หาวให้ท้องขึ้น แต่ไม่ลงไม่ราก ถ้าวางยามิต้อง ผิตกวิณโรคจึงคง ถ้าลงไปแล้วอย่าวางยาปิดจะตายเสีย ถ้าปิดเข้าจะกระทำให้แตก ถึงจะเห็นส่วนสักเท่าใดก็ไม่ไปจะกินก็มีฟังแล้วให้รากแต่เข้าถึงเที่ยงตาย	๕	๑. ไม่ระบุชื่อยา ๒. ไม่ระบุชื่อยา ๓. ไม่ระบุชื่อยา ๔. ไม่ระบุชื่อยา ๕. ไม่ระบุชื่อยา
๒๖	จารึกแผ่นที่ ๒๖	๑. ลมสิตะมคคะวาโย ๒. ลมพุทธยักขวาโย ๓. ลมริตะวาต	๓	๑. ไม่ระบุชื่อยา ๒. ไม่ระบุชื่อยา ๓. ไม่ระบุชื่อยา

บัญชีแสดงรายละเอียดตำราการแพทย์แผนไทยและตำรับยาแผนไทย

ศิลาจารึกวัดราชโอรสารามวรวิหาร

ที่ประกาศกำหนดให้เป็นตำราการแพทย์แผนไทยของชาติและตำรับยาแผนไทยของชาติ แนบท้ายประกาศกระทรวงสาธารณสุข

เรื่อง การประกาศกำหนดตำราการแพทย์แผนไทยของชาติและตำรับยาแผนไทยของชาติ (ฉบับที่ ๓) พ.ศ.๒๕๕๙ ประกาศ ณ วันที่ ๓๐ มีนาคม พ.ศ.๒๕๕๙

ลำดับ	จารึก	เนื้อหารายละเอียด	จำนวนตำรับยา	รายละเอียดของจำนวนตำรับยา
๒๗	จารึกแผ่นที่ ๒๗	สิทธิการิยะ โรคอันชื่อว่า มุตกิด มีลักษณะ ๔ ประการ คือ ๑. เบาขาว ๒. เบาเป็นน้ำคาวปลา ๓. เบาเป็นหนอง ๔. เบาดั่งน้ำขาวขำ ทั้ง ๔ ประการนี้ บังเกิดเพื่อโลหิตขำ ชื่อว่า มุตกิดขำร้ว	๓	๑. ไม่ระบุชื่อยา ๒. ไม่ระบุชื่อยา ๓. ไม่ระบุชื่อยา
๒๘	จารึกแผ่นที่ ๒๘	มะเร็งทั้งปวง	๕	๑. ไม่ระบุชื่อยา ๒. ไม่ระบุชื่อยา ๓. ไม่ระบุชื่อยา ๔. ไม่ระบุชื่อยา ๕. ไม่ระบุชื่อยา

บัญชีแสดงรายละเอียดตำราการแพทย์แผนไทยและตำรับยาแผนไทย

ศิลาจารึกวัดราชโอรสารามวรวิหาร

ที่ประกาศกำหนดให้เป็นตำราการแพทย์แผนไทยของชาติและตำรับยาแผนไทยของชาติ แนบท้ายประกาศกระทรวงสาธารณสุข

เรื่อง การประกาศกำหนดตำราการแพทย์แผนไทยของชาติและตำรับยาแผนไทยของชาติ (ฉบับที่ ๓) พ.ศ.๒๕๕๙ ประกาศ ณ วันที่ ๓๐ มีนาคม พ.ศ.๒๕๕๙

ลำดับ	จารึก	เนื้อหารายละเอียด	จำนวนตำรับยา	รายละเอียดของจำนวนตำรับยา
๒๙	จารึกแผ่นที่ ๒๙	บิตริดสีดวง เลือดตกในคอในอก บิตลงเลือด ริดสีดวงเลือด บิตเลือดเน่า บิตเสลดเน่า	๗	๑. ยาลงเลือด ๒. ไม่ระบุชื่อยา ๓. ไม่ระบุชื่อยา ๔. ไม่ระบุชื่อยา ๕. ไม่ระบุชื่อยา ๖. ไม่ระบุชื่อยา ๗. ไม่ระบุชื่อยา
๓๐	จารึกแผ่นที่ ๓๐	สิทธิการียะ จะกล่าวด้วย ดานพิตนั้น ตั้งอยู่หน้าอกแข็งดุจแผ่นเหล็ก จะไหวตัวไปมาได้ ครั้นแก่เข้าตั้งแข็งเป็นหน้ากระดานลามลงเอาท้องน้อย และหัวหน่าวให้บริโภคาอาหารมิได้ ให้ปวดขบดั่งจะขาดใจตาย กำหนดถ้าลงพื้นสะดือแล้วเมื่อใดตายเมื่อนั้น ถ้าจะแก้ไขแก้ไขแต่ยังไม่ถึงสะดือจึงจะรอดชีวิต	๓	๑. ไม่ระบุชื่อยา ๒. น้ำมันสนันไทรภพ ๓. ยาเนาหอย
๓๑	จารึกแผ่นที่ ๓๑	สิทธิการียะ อันว่าลมหทัยวาทกำเรบนั้น คือ พัดดวงหทัยให้ระส่ำระสาย คุ่มดีคุ่มร้าย แลมักขี้โกรธ ให้หัวโหยหาแรงมิได้	๓	๑. ไม่ระบุชื่อยา ๒. ไม่ระบุชื่อยา ๓. ยามหาสมมิตร

บัญชีแสดงรายละเอียดตำราการแพทย์แผนไทยและตำรับยาแผนไทย

ศิลาจารึกวัดราชโอรสารามวรวิหาร

ที่ประกาศกำหนดให้เป็นตำราการแพทย์แผนไทยของชาติและตำรับยาแผนไทยของชาติ แบบทำยประกาศกระทรวงสาธารณสุข

เรื่อง การประกาศกำหนดตำราการแพทย์แผนไทยของชาติและตำรับยาแผนไทยของชาติ (ฉบับที่ ๓) พ.ศ.๒๕๕๙ ประกาศ ณ วันที่ ๓๐ มีนาคม พ.ศ.๒๕๕๙

ลำดับ	จารึก	เนื้อหารายละเอียด	จำนวนตำรับยา	รายละเอียดของจำนวนตำรับยา
๓๒	จารึกแผ่นที่ ๓๒	สิทธิการิยะ จะกล่าวกุมารกุมารีเกิดวันศุกร์ ชางข้างเป็นเจ้าเรือน หละชื่อ แสงพระจันทร์ ละอองชื่อเนียรกรรติ ลมชื่อลมอริต จรประจำชางข้างวัน ศุกรีในอาการชางข้างนั้น เขม่ามักขึ้นในเรือนไฟนั้นหนาขึ้นหลายชั้น ขึ้นมาแต่ลำคอถึงลิ้น แล้วคาดไปทั้งปาก ให้ไอแห้ง ให้หลง ให้ราก กระจาย น้ำ กินข้าว กินนมมิได้	๕	๑. ไม่ระบุชื่อยา ๒. ไม่ระบุชื่อยา ๓. ไม่ระบุชื่อยา ๔. ไม่ระบุชื่อยา ๕. ไม่ระบุชื่อยา
๓๓	จารึกแผ่นที่ ๓๓	กล่าวถึงโรคกลาก เกื้ออื่น	๔	๑. ยาแก้กลากทั้งปวง ๒. ไม่ระบุชื่อยา ๓. ไม่ระบุชื่อยา ๔. ไม่ระบุชื่อยา
๓๔	จารึกแผ่นที่ ๓๔	สิทธิการิยะ ไซอันใดถ้าล้มไขลงกระทำให้เชื่อมมีน แลให้ตัวร้อนเป็นเปลว ให้กระจายน้ำนัก ห้ามอย่าให้แพทย์วางยาเผ็ดร้อนต้องสุราแลน้ำมัน อย่า ให้ต้มน้ำอาบประคบขวด แลสับสีกอกปลิงกินแทงเอาโลหิตออก จะตายเสีย เพราะกระทำผิดดังนี้ ไซนี้ชอบแต่ยาเย็น จืด ผาด เผื่อน ขม	๓	๑. ไม่ระบุชื่อยา ๒. ไม่ระบุชื่อยา ๓. ไม่ระบุชื่อยา
๓๕	จารึกแผ่นที่ ๓๕	สิทธิการิยะ อันว่า สันนิบาตอุทรโรค คือ ท้องมาน เพื่อสันนิบาตวิธี ดุจอุทรโรคเพื่อลมนั้น	๓	๑. ไม่ระบุชื่อยา ๒. ไม่ระบุชื่อยา ๓. ไม่ระบุชื่อยา

บัญชีแสดงรายละเอียดตำราการแพทย์แผนไทยและตำรับยาแผนไทย

ศิลาจารึกวัดราชโอรสารามวรวิหาร

ที่ประกาศกำหนดให้เป็นตำราการแพทย์แผนไทยของชาติและตำรับยาแผนไทยของชาติ แบบทำยประกาศกระทรวงสาธารณสุข

เรื่อง การประกาศกำหนดตำราการแพทย์แผนไทยของชาติและตำรับยาแผนไทยของชาติ (ฉบับที่ ๓) พ.ศ.๒๕๕๙ ประกาศ ณ วันที่ ๓๐ มีนาคม พ.ศ.๒๕๕๙

ลำดับ	จารึก	เนื้อหารายละเอียด	จำนวนตำรับยา	รายละเอียดของจำนวนตำรับยา
๓๖	จารึกแผ่นที่ ๓๖	สิทธิการียะ ลักษณะไข้เจ็ลียงพระสมุทหรันน์ เมื่อจะจับให้เมื่อยขบทุกข้อ กระตุก ให้นำวสะทั้นให้หอบให้ร้อนกระหาย ให้ตื่นเย็นถึงน่อง ให้เสียวไปทั้งกาย ให้ปวดศีรษะเป็นกำลัง กินอาหารมิได้ ให้ละอองตีนมือนั้นขาว โทษเสมหะเป็นกำลัง	๔	๑. ไม่ระบุชื่อยา ๒. ไม่ระบุชื่อยา ๓. ไม่ระบุชื่อยา ๔. ไม่ระบุชื่อยา
๓๗	จารึกแผ่นที่ ๓๗	สิทธิการียะ จะกล่าวกุมารกุมารี่ทั้งหลายอันจะบังเกิดโรค คือ ตับย่อย ตับทรุด ตับเรื้อยนั้นให้แจ้งโดยสังเขป คือ กุมารผู้ใดต้องโอปกัมภาภาอิ ถึงซึ่งพิฆาตนักเหลือกำลัง คือ ล้มลงก็ดี ตกอยู่ตกเปลแล่ฟัดพาดกุมารโดยความรักใคร่นักก็ดี แลเป็นขางแลหละแลละอองแลลมมีพิษทั้งปวงเหลือกำลังนักก็ดี และธาตุสมุฏฐานจึงวิปริตโดยพิฆาตอันนั้น ถีบ ตับตกลงมามีอาการต่าง ๆ สมมติว่า ดานตก ถ้าตบตักข้างขวาซ้ายระบาย อ่อนช้อนได้ ถ้าดานลมซ้ายแข็งช้อนมิได้ ถ้าดานลมซ้ายแข็งช้อนมิได้ถ้าตกลงกลางดานเสมหะ ถ้าตกซ้ายม้ามอันนี้ว่าแต่สังเขปวิตถารอยู่ในปถมจินดาพลพฤษะเฉพ ๆ นั้นแล้ว	๒	๑. ไม่ระบุชื่อยา ๒. ไม่ระบุชื่อยา
๓๘	จารึกแผ่นที่ ๓๘	สิทธิการียะ ลักษณะไข้เจ็ลียงไฟรนันน์ กระทำอาการดุจปีศาจเข้าสิงมักซึ่งโกรธเมื่อจับนั้นให้สะทั้นหนาวสั่นยิ่งนัก ให้ร้อนกระหายน้ำนักให้ปัสสาวะแดงเดินมิได้สะดวก ให้ละอองตีนมือนั้นแดง โทษดีเป็นกำลัง	๓	๑. ไม่ระบุชื่อยา ๒. ไม่ระบุชื่อยา ๓. ไม่ระบุชื่อยา

บัญชีแสดงรายละเอียดตำราการแพทย์แผนไทยและตำรับยาแผนไทย

ศิลาจารึกวัดราชโอรสารามวรวิหาร

ที่ประกาศกำหนดให้เป็นตำราการแพทย์แผนไทยของชาติและตำรับยาแผนไทยของชาติ แบบทำยประกาศกระทรวงสาธารณสุข

เรื่อง การประกาศกำหนดตำราการแพทย์แผนไทยของชาติและตำรับยาแผนไทยของชาติ (ฉบับที่ ๓) พ.ศ.๒๕๕๙ ประกาศ ณ วันที่ ๓๐ มีนาคม พ.ศ.๒๕๕๙

ลำดับ	จารึก	เนื้อหารายละเอียด	จำนวนตำรับยา	รายละเอียดของจำนวนตำรับยา
๓๙	จารึกแผ่นที่ ๓๙	สิทธิการิยะ บุคคลผู้ใดบังเกิดลมขบในข้อกระดูกทั้งปวงให้เมื่อยขบ แลเป็นเหน็บไปทั้งตัว แลเส้นขอด เส้นตึง แลเส้นกระด้างให้ขัดข้อมือ ข้อเท้า	๒	๑. ไม่ระบุชื่อยา ๒. ไม่ระบุชื่อยา
๔๐	จารึกแผ่นที่ ๔๐	สิทธิการิยะ แพทย์ผู้ใดจะรักษาสตรีภาพไปเมื่อน้ำถ้าแลหญิงจำพวกไต่ยังไม่ม่ระดูมาก็ดี ลางที่มีระดูมาแล้วกลับแห้งไปก็ดี	๓	๑. ไม่ระบุชื่อยา ๒. ไม่ระบุชื่อยา ๓. ไม่ระบุชื่อยา
๔๑	จารึกแผ่นที่ ๔๑	สิทธิการิยะ รัตตะปิดตะโรคนั้น คือ โลหิตระคนกับด้วยวาตะเสมหะตีพร้อมกันทั้งสามดังนี้แล้ว คือ กำเรียบเพื่อสันนิบาตดังนี้เป็นอติไสย ว่าโรคนั้นหนัก แพทย์อย่าพึงรักษาเลยเป็นอาการตัด ให้แก้ดูตามบุญ	๔	๑. ไม่ระบุชื่อยา ๒. ไม่ระบุชื่อยา ๓. ไม่ระบุชื่อยา ๔. ไม่ระบุชื่อยา
๔๒	จารึกแผ่นที่ ๔๒	สิทธิการิยะ จะกล่าวด้วยกุมารกุมารีอันมีอายุล่วงพ้นกำหนดชาง เจ้าเรือนแลชางจร นั้นแล้ว คือมีอายุแต่ ๕ ขวบ ๖ ขวบ ขึ้นไปแล้วเป็นลักษณะแห่งตานโจรนั้น ด้วยบริโภคอาหารอันเป็นอชิรณะ คือ สำแลงที่มีได้เคยบริโภคมาแต่ก่อน จึงให้บังเกิดซึ่งโรคต่าง ๆ โดยจตุธาตุแลตรีสมุฏฐานให้วิปริตแล้วก็บังเกิดกิมิชาติ ๘๐ จำพวก อันจะให้เบียดเบียนทุกตัวสัตว์มิได้เว้น ซึ่งกล่าวมานี้เป็นแต่สังเขป แจ้งวิถถารอยู่ในคัมภีร์ปถมจินดา ผูก ๕ นั้นเสร็จแล้ว	๓	๑. ไม่ระบุชื่อยา ๒. ไม่ระบุชื่อยา ๓. ไม่ระบุชื่อยา

บัญชีแสดงรายละเอียดตำราการแพทย์แผนไทยและตำรับยาแผนไทย

ศิลาจารึกวัดราชโอรสารามวรวิหาร

ที่ประกาศกำหนดให้เป็นตำราการแพทย์แผนไทยของชาติและตำรับยาแผนไทยของชาติ แบบทำยประกาศกระทรวงสาธารณสุข

เรื่อง การประกาศกำหนดตำราการแพทย์แผนไทยของชาติและตำรับยาแผนไทยของชาติ (ฉบับที่ ๓) พ.ศ.๒๕๕๙ ประกาศ ณ วันที่ ๓๐ มีนาคม พ.ศ.๒๕๕๙

ลำดับ	จารึก	เนื้อหารายละเอียด	จำนวนตำรับยา	รายละเอียดของจำนวนตำรับยา
๔๓	จารึกแผ่นที่ ๔๓	๑. ลมอิตพังคิวาโย มัณยอมให้เจ็บกระหม่อม เจ็บทั่วสารพวงค์ศีระะ ขึ้นแต่ฝ่าเท้าตลอดถึงกระหม่อม ถ้าเกิดผู้ใด ผู้นั้นอายุไม่ยืนเลย ๒. ลมภาหุรวาโย ขึ้นมาแต่ช่องทวารจนหัวหน้ามันกลับลงมาจับเอาหลังเท้า แล้วจับเอาหลังมือแล่นขึ้นมากระบาลศีระะและให้เสมหะ มูกตก น้ำตาตก ถ้าเกิดแก่ผู้ใดถึงห้าเดือนจะลุกขึ้นมิได้เลย ๓. ลมพิรุศวาโย มันจับแก่ใครจะเป็นตัวมิได้เลย อยากแต่ของหวาน ถ้าเกิดแก่ผู้ใดยายากนัก	๓	๑. ไม่ระบุชื่อยา ๒. ไม่ระบุชื่อยา ๓. ไม่ระบุชื่อยา
๔๔	จารึกแผ่นที่ ๔๔	สิทธิการิยะ จะกล่าวลมบ้าหมูนั้นบังเกิดมาแต่หทัยโรค กระทำให้น้ำจิตนั้นดุจวานร เมื่อจับให้ชักปากเปิด น้ำลายพดหาสติมิได้ ล้มล้มแห่งใดดิ้นไปดุจตีปลา	๔	๑. ไม่ระบุชื่อยา ๒. ไม่ระบุชื่อยา ๓. ไม่ระบุชื่อยา ๔. ไม่ระบุชื่อยา
๔๕	จารึกแผ่นที่ ๔๕	แผนนวดคว่ำ	๐	

บัญชีแสดงรายละเอียดตำราการแพทย์แผนไทยและตำรับยาแผนไทย

ศิลาจารึกวัดราชโอรสารามวรวิหาร

ที่ประกาศกำหนดให้เป็นตำราการแพทย์แผนไทยของชาติและตำรับยาแผนไทยของชาติ แนบท้ายประกาศกระทรวงสาธารณสุข

เรื่อง การประกาศกำหนดตำราการแพทย์แผนไทยของชาติและตำรับยาแผนไทยของชาติ (ฉบับที่ ๓) พ.ศ.๒๕๕๙ ประกาศ ณ วันที่ ๓๐ มีนาคม พ.ศ.๒๕๕๙

ลำดับ	จารึก	เนื้อหารายละเอียด	จำนวนตำรับยา	รายละเอียดของจำนวนตำรับยา
๔๖	จารึกแผ่นที่ ๔๖	ประจุเลือดร้ายทั้งปวง แก้ไขสันนิบาต ฝีดาศ ขับเลือด อยู่ไฟไม่ได้ เลือดตกหลุมขังอยู่ที่ในท้องน้อย ให้เจ็บท้องหนัก	๖	๑. ยาผายเลือด ๒. ยาผายเลือดเน่าทั้งปวง ๓. ยาบำรุงเลือด ๔. ไม่ระบุชื่อยา ๕. ยากินอยู่ไฟมิได้ ๖. ไม่ระบุชื่อยา
๔๗	จารึกแผ่นที่ ๔๗	สิทธิการิยะ ลักษณะปวดหัวนั้น กระทำให้ลงให้รากให้ตัวเย็นเป็นเหน็บ แล้ว ให้เหงื่อ ตกเซ็ดไม่ขาดมือ ให้สวิงสวายในใจตั้งบุคคลมาควักเอาหัวใจไปก็ เหมือนกัน ถ้าแก้มีต้อง ๓ วันมรณะ	๕	๑. ไม่ระบุชื่อยา ๒. ไม่ระบุชื่อยา ๓. ไม่ระบุชื่อยา ๔. ไม่ระบุชื่อยา ๕. ไม่ระบุชื่อยา
๔๘	จารึกแผ่นที่ ๔๘	สิทธิการิยะ จะกล่าวด้วยดานทักขิณคุณนั้นตั้งเอายอดดอกเป็นดาน ลงไป แข็งดั่งแผ่นศิลา ถ้าลามลงไปถึงท้องน้อยแล้วเมื่อใด จะกระทำให้ร้องอยู่ทั้ง กลางวันกลางคืน ถูกเย็นเข้ามิได้ถูกร้อนสงบลงหน่อยหนึ่งแล้วกลับไปวดมา เล่า ให้จุกเสียดแน่นอกบริโภคาอาหารมิได้ ถ้าลงถึงหัวหนาวแล้วเมื่อใดตาย เมื่อนั้น	๓	๑. ไม่ระบุชื่อยา ๒. ยาประจุดานทักขิณคุณ ๓. ยานารายณ์พังค้าย

บัญชีแสดงรายละเอียดตำราการแพทย์แผนไทยและตำรับยาแผนไทย

ศิลาจารึกวัดราชโอรสารามวรวิหาร

ที่ประกาศกำหนดให้เป็นตำราการแพทย์แผนไทยของชาติและตำรับยาแผนไทยของชาติ แนบท้ายประกาศกระทรวงสาธารณสุข

เรื่อง การประกาศกำหนดตำราการแพทย์แผนไทยของชาติและตำรับยาแผนไทยของชาติ (ฉบับที่ ๓) พ.ศ.๒๕๕๙ ประกาศ ณ วันที่ ๓๐ มีนาคม พ.ศ.๒๕๕๙

ลำดับ	จารึก	เนื้อหารายละเอียด	จำนวนตำรับยา	รายละเอียดของจำนวนตำรับยา
๔๙	จารึกแผ่นที่ ๔๙	สิทธิการิยะ รัตตะปิตตะโรคนัน คือ โลหิตมานกับด้วยตีกำเร็บแลแม่ไปในประเทศเบื้องต่ำแล้วนั้น บังเกิดเพื่อเสมหะมีสีแดงเจือขาวมาก ขาวน้อยก็ดี เป็นมูกเป็นยางก็ดี เป็นยาปะยะดานจะรักษาหายโดยง่าย	๖	๑. ไม่ระบุชื่อยา ๒. ไม่ระบุชื่อยา ๓. ไม่ระบุชื่อยา ๔. ไม่ระบุชื่อยา ๕. ไม่ระบุชื่อยา ๖. ไม่ระบุชื่อยา
๕๐	จารึกแผ่นที่ ๕๐	ริดสีดวง ลมจุกเสียด ลมเป็นก้อนเป็นเถาในท้องแลบวมทั้งตัว ท้องมาน ริดสีดวงสำหรับอยู่เพลิงมิได้	๒	๑. ยาบรมสุชีวิโรจะณะ ๒. ยามหาอนันตคุณ
		รวม	๑๘๖ รายการ	